

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОЛЯДКИ «ЩЕДРИК» НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКОГО ТА АНГЛІЙСЬКОГО ПЕРЕКЛАДІВ

Якимів Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Кафедра прикладної лінгвістики
y.yakymiv0@gmail.com

Науковий керівник – **Наконечна Г. В.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Уже понад сто років мелодія «Щедрик-щедрик-щедрівочка» лунає по всьому світу. Наш український «Щедрик», автором якого є талановитий український композитор Микола Леонтович, став рекордно популярним. Ця різдвяна колядка відома у всьому світі під назвою «Carol of the Bells» та має безліч інтерпретацій.

Вперше «Щедрик» переклав англійською мовою американець українського походження Пітер Вільховський у 1936 році. Первинний текст і зміст «Щедрика» настільки був просякнутий історією, що дає змогу слухачеві поринути на багато століть назад, коли Новий рік святкували навесні разом з прильотом перших птахів, у тому числі і ластівок, які сповіщали про закінчення холодної пори.

В американському ж перекладі Пітер Вільховський використав більш релігійний зміст, тобто він пов'язав колядку безпосередньо з Різдом.

Дослівний переклад перших 4 рядків колядки: «*Hark how the bells, sweet silver bells all seem to say, throw cares away Christmas is here*», такий: «Слухай, як грають дзвіночки, солодкі срібні дзвіночки, здається всі кажуть, що вже Різдво» [2].

Отже, автор хотів за допомогою «прийому дзвіночків», як чогось радісного, милозвучного, передати радість Різдва. Адже насамперед варто зауважити, що дослівний переклад слів «щедрівка» або «ластівка» недоречний суто з географічного, навіть не лінгвістичного, погляду, тому що жителям Америки було б важко зрозуміти чому саме ластівка («*swallow*») є уособленням приходу весни, чогось нового і радісного.

У перекладацькій діяльності особливої ваги набувають інструменти, які перекладач використовує, щоб виконати адекватний переклад тексту. Проаналізувавши текст, перекладач починає трансформувати текст, написаний мовою джерела, змінюючи його

таким чином, щоб він виконував ту саму комунікативну функцію в мові перекладу та у відповідній культурі. Перекладач намагається трансформувати текст у такий спосіб, щоб повідомлення, яке він створив, мало той самий вплив на читача або слухача, що сприйматиме його мовою перекладу, який він має на читача/слухача, що сприймає цей текст мовою джерела. Проте цього можна досягти лише за умови внесення певних структурних і семантичних змін. Ці зміни спричинені лексичними та граматичними відмінностями між мовами (в широкому розумінні - різницею між відповідними культурами). Від того, як перекладач трансформував текст, які мовні засоби використав, залежить цілісне сприйняття всього твору. Перекладач – ніби співтворець. Ми сприймаємо текст через призму його світосприйняття. Ми відчуваємо те, що відчув перекладач, коли читав твір. Переклад тільки тоді матиме успіх, якщо перекладач зумів передати всі реалії оригінального тексту, трансформуючи їх у реалії перекладу. Тому, щоб літературний твір, написаний іншою мовою, почав функціонувати як витвір мистецтва, перекладач повинен повторити процес його створення. Він має відродитися заново іншою мовою, силою таланту перекладача.

Перекладаючи «Щедрик» англійською мовою, Пітер Вільховський зробив значні структурні та семантичні зміни з метою донести головну думку колядки.

Під час перекладу з української мови на англійську постає проблема збереження первинного змісту та сенсу колядки. Важко, як сказала, неможливо знайти англійський відповідник словам «щедрик», «щедрівочка», тобто словам зі зменшено-пестливими суфіксами. Тому автор намагається за допомогою прикметників передати значення фрази. «*Sweet, silver bells*», якщо дослівно «*солодкі, срібні дзвіночки*».

Пітер Вільховський компенсував відсутність пестливих суфіксів, замінивши їх кількома прикметниками, які підсилюють враження одне одного.

Наступні рядки «*вийди, вийди, господарю, подивися на кошару, там овечки покотились, а ягнички народились...*» і «*all seem to say, throw cares away Christmas is here, bringing good cheer, to young and old, meek and the bold, Ding dong ding dong*» [2] схожі за змістом. В оригіналі вони означають щасливу пору для господаря, коли він може з легкістю дивитись на плоди своєї праці, наприклад, на ягняток, які народились. Тобто вони символізують достаток, радісний прихід

весни і нового, «трудового» року. У перекладі просто зазначено про прихід Різдва, веселих свят для молодих та старих і що потрібно залишити турботи в минулому.

На мою думку, автор мелодії «Щедрика» – Микола Леонтович, підібрав надзвичайно влучний приклад для уособлення приходу Нового року та вітання господарів. Безумовно, переклад може передати зміст, ідею або ж тему твору, проте неможливо передати всі нюанси чи тонкощі оригінального задуму автора.

Література

1. Українська колядка, яка підкорила весь світ. Усі найцікавіші варіації. URL: <https://gazeta.ua/blog/40991/ukrayinska-kolyadka-yaka-pidkorila-ves-svit-vsi-sami-sikavi-variatsiyi> (дата звернення 24.03.2019).

2. Україна колядує : Збірка колядок. / Упор. В. М. Островський. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2018. 80 с